

**Tallinna Ülikool
Balti filmi, meedia ja kunstide instituut
filmikunsti õppekava**

**JUHEND LOOMINGULISTE LÕPUTÖÖDE
TOOTMISEKS JA VORMISTAMISEKS**

Tallinn 2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 .....ÕPPETÖÖ JOOKSUL VALMINUD FILMID	
4	
2 .....LÕPUTÖÖ KIRJALIK OSA	
4	
2.1 Tööprotsessi ja iseenda panuse refleksioon.....	5
2.2 Kunstinõukogu (erialased) materjalid.....	5
2.2.1 Režissööride portfoolio erialased materjalid.....	5
2.2.4 Operaatorite portfoolio erialased materjalid.....	7
2.2.5 Montaažirežissööride portfoolio erialased materjalid.....	8
2.2.6 Kunstnike portfoolio erialased materjalid.....	9
3 ..... LÕPUTÖÖ PORTFOOLIO HINDAMINE	
10	
4 .....STSENARISTIDE LÕPUTÖÖ NÕUDED JA HINDAMINE	
11	

SISSEJUHATUS

Filmikunsti RKH tudengid (va stsenaaristid) esitavad lõputööna portfoolio, mis koosneb (a) õppetöö jooksul valminud filmidest, (b) nende filmide tööprotsessi ja iseenda panuse refleksioonist ning (c) iga filmi (kunstinõukogus esitletud) erialastest materjalidest. Viimased kaks moodustavad portfoolio kirjaliku osa. Portfoolio eesmärk on näidata tudengi erialast arengut kooli ajal teostatud suuremate loominguliste projektide lõikes. Filmikunsti RKH stsenaaristika eriala tudengid esitavad lõputööna kirjaliku töö, mis koosneb (a) stsenaariumist ja (b) stsenaariumianalüüsist.

Käesolevas juhendis on loetletud materjalid, mis peavad sisalduma iga eriala lõputöös.

1 ÕPPETÖÖ JOOKSUL VALMINUD FILMID

Lõputöö portfoolio sisaldab 3-4 filmi:

- Lindifilm
- Ekraniseering
- Žanrifilm
- Neljas film või mõni muu õppeperioodi ajal (sh koostöös teiste õppekavadega) valminud film.

Portfoolio filmide **etalonkoopiad** / **masterid** tehakse digitaalses formaadis. Tööd esitatakse kaitsmisele DCP-na (*Digital Cinema Package*), 3 Blu-ray koopiana ja (vähemalt 1080p resolutsioonis) Vimeo- või Youtube-lingina. Kettad peavad olema korralikult kujundatud, kettakarbi ümbrisel peab loetav olema filmi pealkiri, autorite loend, filmi pikkus, sünopsis ja tootmise aasta.

Võttegrupil tuleb kõigi projektide lõppfail (etalon) ja fail filmi dialoogide lehe, nõuetekohase tehnilise informatsiooni- ja autorite loeteluga arhiveerimiseks üle anda BFMi arhiivi ning nõuetekohaselt arhiveerida enne lõpudiplomi väljastamist. Filmi vormistamisel peab jälgima tehnilisi nõudeid, mida on kirjeldatud BFMi tootmise käsiraamatus.

Filmid peavad rahvusvahelise levi soodustamiseks olema varustatud ingliskeelsete subtiitrite-, filmi tehnilise informatsiooni-, autorite loetelu- ja dialoogide lehega.

2 LÕPUTÖÖ KIRJALIK OSA

Lõputöö kirjalik osa koosneb tööprotsessi ja iseenda panuse reflektatsioonist (iga kaitsmisele esitatud filmi kohta) ning filmide erialastest materjalidest (ehk kunstinõukogus esitletud dokumentidest). Lisaks on iga lõputöö kohustuslikud osad

tiitelleht, lõputöö deklaratsioon, sisukord, sissejuhatus ja kokkuvõte.
kirjalik osa **esitatakse elektrooniliselt** õppekava õppespetsialistile.

Lõputöö

2.1 Tööprotsessi ja iseenda panuse reflektatsioon

Iga kaitsmisele esitatud filmi kohta käiv tööprotsessi ja iseenda panuse reflektatsioon peab olema vähemalt **kaks lehekülge** (3600 tähemärki) ning koosnema osadest:

- projekti ajalugu ja taust;
- projekti protsessi kirjeldus;
- eneseanalüüs.

Reflektatsioon peab looma arusaamise lõpetaja üldistus- ja eneseanalüüsi võimest. Reflektatsioon seisneb iga semestri filmi (loomeprotsessi) kriitilisest analüüsist ning oma liikumisest/arenemisest läbi 4 aasta semestri filmide. Lisaks tagasivaatamisele peaks enesereflektatsioon sisaldama ka tudengi loomingulist tulevikunägemust/suundumust, missiooni.

Kõik analüüsid lähtuvad esmaselt oma erialast, aga samas ei tohi eirata nägemust filmist kui tervikust, mille loomine on kõigi professionide põhieesmärk.

2.2 Kunstinõukogu (erialased) materjalid

Järgnevalt on loetletud portfoolio kirjaliku osa erialaspetsiifilised osad, mille moodustavad kunstinõukogule esitatud materjalid.

2.2.1 Režissööride portfoolio erialased materjalid

- Filmi tiitelleht.
- Juhtlause (inglise keeles *logline*).
- Esildis ehk sünopsis 1A4 koos „kolmainusega“: žanr, toon, teema ja sõnumi formuleering. Lisaks tuleks määratleda sihtrühm.

- Režissööri visioon/nägemus (uurimistööd pole vaja lisada).
- Võttestsenaariumi (inglise keeles *shooting script*) kõige viimane versioon.
- Lühike filmigrupi ja osatäitjate nimistu (piisab, kui on nimetatud HOD-d, taustanäitlejad ei pea olema loetletud).
- **Režiistsenaarium** – metreeritud, piltstsenaariumi (inglise keeles *storyboard*) ja tehniliste märkustega.

2.2.2 Produtsentide portfoolio erialased materjalid

- Filmi tiitelleht.
- Juhtlause (inglise keeles *logline*).
- Esildis ehk sünopsis 1A4 koos „kolmainsusega“: žanr, toon, teema ja sõnumi formuleering.
- Stsenaariumi viimane versioon (inglise keeles *final draft*), korrektselt vormistatuna (**1 lk = 1 min**).
- Võttestsenaarium (inglise keeles *shooting script*) ja olemasolul ka selle tootmisversioonid (inglise keeles *production drafts*).
- Piltstsenaarium (inglise keeles *storyboard*).
- Filmigrupi nimistu.
- Osatäitjate nimistu.
- Loomingulise grupi eksplikatsioonid sh režissööri kommentaar.
- Režiistsenaarium.
- Tehniline andmestik.
- Eelarve koos finantseerimisplaaniga.
- Kuluaruanne koos tegeliku finantseerimisega + produtsendi kommentaar.
- Tootmisgraafik.
- Võttekohtade nimistu (võimalusel fotod, kaardid).
- Lepingud ja õigusi tõendavad dokumendid.
- Sponsorite ja kaastootjate nimistu.
- Kasutatud muusika nimekiri (eesti autorite ühingu vormil).

- Produtsendi hinnang valminud filmile.
- Turundus -ja levistrateegia. Festivalidel osalemise info.
- Võimalusel turundusmaterjalid, fotod.

2.2.3 Helirežissööride portfoolio erialased materjalid

- Filmi tiitelleht.
- Võttestsenarium (inglise keeles *shooting script*) ja olemasolul ka selle tootmisversioonid (inglise keeles *production drafts*).
- Lühike filmigrupi ja osatäitjate nimistu (piisab, kui on nimetatud HOD-d, taustanäitlejad ei pea olema loetletud).
- Pingegraafikud.
- Võttekohtade loetelud koos akustiliste tingimuste ja akustilise töötluse kirjeldusega.
- Helitehnika loetelu ja selle reaalne kasutus.

Helirežissööride portfoolios tuleb tööprotsessi refleksioonis eristada projektide võtteplatsi salvestusprotsessi ja projektide järeltootmise faasi. Samuti tuleb iga filmi puhul detailselt analüüsida nii helitöö tehnilist kui ka loomingulist protsessi, samuti koostööd režissööri ja montaažirežissööriga ning anda hinnang lõpptulemusele.

2.2.4 Operaatorite portfoolio erialased materjalid

- Filmi tiitelleht.
- Lühike filmigrupi ja osatäitjate nimistu (piisab, kui on nimetatud HOD-d, taustanäitlejad ei pea olema loetletud).
- Esildis ehk sünopsis 1A4 koos „kolmainususega“: žanr, toon, teema ja sõnumi

formuleering.

- Operaatori nägemus ja kavandatud kunstiliste ning tehniliste lahenduste kirjeldus.
- Visuaalse kontseptsiooni kavand (ajateljel, graafikuna või tekstina). Lisada juhul, kui loodi filmi jaoks.
- Visuaalse dramaturgia võtmekohad ja selle edastamise vahendid (ajateljel, graafikuna või tekstina). Lisada juhul, kui loodi filmi jaoks.
- Režiistsenaarium – metreeritud, piltstsenaariumi (inglise keeles *storyboard*) ja tehniliste märkustega.
- Võttepaikade plaanid koos lahtijoonistatud misanstseenide-, kaamera võttenurkade- ja valgusskeemidega.
- Võttepaikade fotod (paviljoni puhul fotod maketist).
- Näitlejaproovide fotod.
- Lisatestide kirjeldus ja võrdlev visuaalne materjal, filmiproovid jms.
- Filmi võttegraafikud.
- Operaatoritehnika loetelu, selle kasutus ning ligikaudne eelarve.
- Filmi tehniline andmestik.

Operaatorite portfoolios tuleb tööprotsessi refleksioonis detailselt analüüsida nii operaatoritöö tehnilist kui ka loomingulist protsessi ning anda hinnang lõpptulemusele.

2.2.5 Montaažirežissööride portfoolio erialased materjalid

- Filmi esildis: pealkiri, sünopsis, žanr, toon, teema ja sõnum.
- Filmi tehnilised andmed.
- Lühike filmigrupi ja osatäitjate nimistu (piisab, kui on nimetatud HOD-d, taustanäitlejad ei pea olema loetletud).
- Filmiprojekti ajalugu ja taust.
- Montaaži tehnilise protsessi lühikirjeldus ja analüüs.
- Loomingulise koostöö kirjeldus ja analüüs (koostöö režissööriga, helirežissööriga jt).

- Montaaži loomingulise protsessi kirjeldus, analüüs ja hinnang lõpptulemusele.
- Nimekiri lisas esitatud dokumentidest.
- Filmi võttestsenarium (esitada lisas).
- Montaažirežissööri kunstinõukogule esitatud kommentaarid ja analüüsid ning teised tööprotsessi käigus tekkinud märkmed, dokumendid jne (esitada lisas).

Montaažirežissööride portfooliosse kuulub ka üks (omal valikul) III semestril valminud *first-person documentary* - Documentary MA II kursuse tudengiga koostöös tehtud film.

2.2.6 Kunstnike portfoolio erialased materjalid

- Filmi tiitelleht.
- Esildis ehk sünopsis 1A4 koos „kolmainsusega“: žanr, toon, teema ja sõnumi formuleering. Lisaks tuleks määratleda sihtrühm.
- Kunstniku visioon/nägemus (koos uurimistööga - kuidas on jõutud lõpptulemuseni); kavandatud kunstiliste ning tehniliste lahenduste kirjeldus;
- Visuaalse kontseptsiooni kavand (ajateljel, graafikuna või tekstina).
- Piltstsenarium (inglise keeles *storyboard*) koos tehniliste märkustega.
- Visuaalse dramaturgia võtmekohad ja selle edastamise vahendid (ajateljel, graafikuna või tekstina).
- Lühike filmigrupi nimistu (piisab, kui on HOD-d nimetatud).
- Rollide nimistu koos piltidega (ehk tegelane kostüümis). Idee lahendus taustanäitlejate kostüümist (kirjalikult).
- Võttepaikade plaanid ja fotod (paviljoni puhul fotod maketist).
- Filmi võttegraafikute põhine lokatsioonide ehituse ja likvideerimise graafik; kostüümide kollektsiooni loomise ja tagastamise graafik (inglise keeles *wrap*)
- Lokatsioonide ja kostüümide ligikaudne eelarve.

3 LÕPUTÖÖ PORTFOOLIO HINDAMINE

Lõputöö portfollio hinne moodustub kahest suurest osast.

1) Portfollio kirjalik osa, mille puhul on hinde moodustumise aluseks:

- a) vormistuse korrektsus;
- b) üldise osa teksti põhjalikkus;
- c) kunstinõukogule esitatavate materjalide põhjalikkus ja vormistuse vastavus professionaalse filmitootmise nõuetele.

2) Portfollios olevad filmid, iga filmi puhul hinnatakse:

- a) igale erialale vastavalt: oma erialase nägemuse selgust, artikuleeritust ja projektile vastavust;
- b) teostuse vastavust kirjeldatud nägemusele (lähtuvalt erialaspetsiifikast võib komisjon ühendada selle punkti eneseanalüüsi punktiga, kuna mitmete erialade puhul eelnevalt kirjeldatud nägemuse teostumine on liiga tugevalt mõjutatud teiste meeskonnakaaslaste edukusest, seega võib selle);
- c) eneseanalüüsi põhjalikkust ja sisukust;
- d) vastavust konkreetsele erialale kehtivatele professionaalsetele nõuetele (tehnilised, vormistuslikud jne. nõuded, mis lähtuvad konkreetse töö eripärast ning näitavad õppekava läbimise jooksul omandatud teadmisi oma eriala professionaalsete nõuete olemasolu kohta);
- e) lõplikust tulemusest ja kirjalikust osast välja tulevat võimekust meeskonnatööks (tulemuse puhul hinnatakse loomingulise panuse sobivust üldisesse tervikusse ning kirjaliku osa puhul professionaalse filmimeeskonna töö elementide tundmist ja kasutamist)
- f) unikaalset ja isikupärast nägemust, mis väljendub kas projekti teostuses, ettevalmistuses või eneseanalüüsis.

Lõputöid hindab vähemalt kolmeliikmeline eriala asjatundjatest koosnev komisjon, kelle eelnimetatud punktides antud hinnangute alusel moodustub lõputöö hinne.

4 STSENARISTIDE LÕPUTÖÖ NÕUDED JA HINDAMINE

Stsenaristide kirjalik töö esitatakse ühes eksemplaris paber kandjal (kõvakaaneline köide) ning elektrooniliselt. Stsenaristide lõputöö koosneb järgmistest osadest:

- Tiitelleht (1 lk);
- Sisukord (1 lk);
- Sissejuhatus (1-1,5 lk);
- Sünopsis (0,5 lk);
- Täispika mängufilmi stsenaarium (90-120 lk) või seriaali piloodi stsenaarium (40-60 lk) koos seriaali paketiga (5-15 lk). Lühem stsenaarium on lubatud üksnes õppekava kuraatori ja stsenaristika meistri nõusolekul.
- Sissevaade oma töö kirjutamisprotsessi, ehk siis enese- ja tööprotsessi analüüs (5 lk);
- Ideekavand.
- Sündmustiku kavand (inglise keeles *beat sheet*) – sündmused reastatult märksõnadena või lühikeste sisu kirjeldavate lausetena. (1-2 lk)
- Laiendatud esildis (*treatment*) (kuni 15 lk);
- Stsenaarne kavand (*outline*) (kuni 15 lk);
- Stsenaariumi dramaturgiline analüüs erialakirjanduse põhjal (10-15 lk), milles on järgnevad alapeatükid:
  - tegelaskujud ja nende areng;
  - põhikonflikt: selle tekkimine, areng ja lahenemine;
  - teose struktuur (loo põhisündmused, faabula ja süžee võrdlus);
  - teose žanr, loojutustamise toon ja sihtrühm;

- teema ja sõnum;
- Kokkuvõte (1-1,5 lk);
- Analüüsil kasutatud erialakirjandus (1-3 lk).

Stsenaristika tudeng esitab stsenaariumi ideekavandi õppekava kuraatorile hiljemalt 1,5 aastat enne kaitsmist. Stsenaristika lõputööd läbivad eelkaitsmise 21. aprillil 2024 (eelkaitsmiseks tööde esitamise tähtaeg on 13. aprill).

Stsenaristide lõputöö hinde moodustumise aluseks on:

- a) Lõputöö vormistuse korrektsus.
- b) Töö esitluse selgus.
- c) Enese- ja tööprotsessi analüüsi põhjalikkus.
- d) Stsenaariumi dramaturgilise analüüsi põhjalikkus, allikakriitilisus.
- e) Stsenaariumi puhul hinnatakse:
  - a. Stsenaristi nägemuse selgust, artikuleeritust ja projektile vastavust.
  - b. Teostuse vastavust ideekavandis kirjeldatud nägemusele.
  - c. Dramaturgiliste otsuste põhjendatust
  - d. Unikaalset ja isikupärast nägemust, mis väljendub stsenaariumi teostuses, kavandamises või eneseanalüüsis.
  - e. Stsenaariumi ja selle kavandite vormistuse vastavus professionaalse filmitootmise nõuetele.

Lõputöid hindab vähemalt kolmeliikmeline eriala asjatundjatest koosnev komisjon, kelle eelnimetatud punktides antud hinnangute alusel moodustub lõputöö hinne.